

**Dansk PENs bestyrelses skriftlige beretning til
den ordinære generalforsamling
14. april 2021**

Dansk PEN i 2020

Præsidentens indledende bemærkninger

Det er svært at sige, at den frie meningsudveksling har fået bedre kår i verden i 2020. Fra lovgivning der begrænser presse- og ytringsfriheden i lande som Polen, Ungarn, Rusland og Kina til chikane mod enkeltpersoner eller medier, trusler og sanktioner, arrestationer, fængslinger, tortur og mord. Listen over magtens overgreb mod det frie ord er lang.

Med de elektroniske mediers udbredelse vokser mulighederne for information, men også myndigheders trang til at forhindre den, og hvor det tidligere måske var "nok" at anholde en reporter og konfiskere hendes eller hans notesbog eller film, ser man flere og flere drab på journalister. Undertrykkelsen vokser proportionalt med udtryksmulighederne. Vi har fremdraget en række eksempler i Writers in Prison-rapporten længere fremme i årsberetningen.

Og dog er der heldigvis også ind i mellem godt nyt, som viser, at PEN ikke arbejder forgæves. Et eksempel: Vores iranske æresmedlem, Narges Mohammadi, der ved en domstol i september 2016 blev idømt en fængselsstraf på seks år, som blev lagt oven i en tidligere dom på ti år for bl.a. at "spredde falske oplysninger om Iran", blev pludselig løsladt i oktober.

I store dele af verden er PENs opgave afgjort først og fremmest at sikre borgernes ret til at ytre sig. Men hvordan ser det ud i de lande, herunder vort eget, hvor borgerne *har* denne ret og bruger den flittigt. Her må PENs andet formål: at gå op imod hadefuld tale, også ind i billedet.

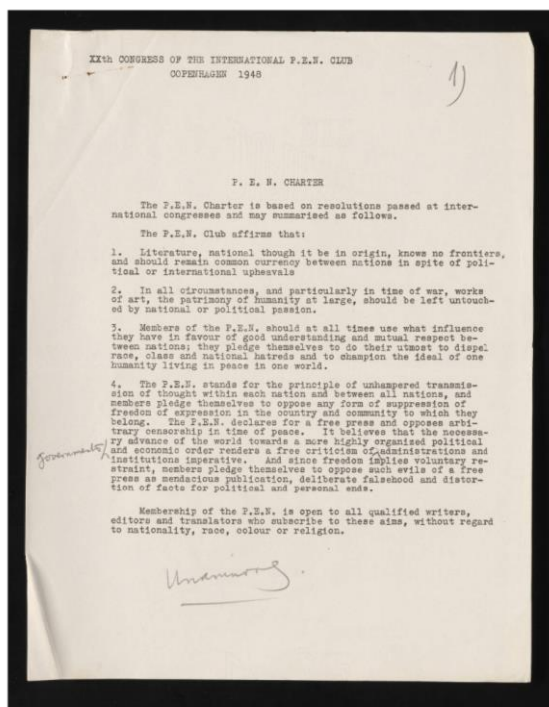
Som de fleste ting i denne verden har også ytringsfriheden en bagside: Den giver ikke kun plads for seriøse argumenter, men også for hadefuld tale. Det rækker fra såkaldte shitstorme ved enkelte lejligheder til en mere permanent nedsættende tale om grupper eller personer. Det virker intimiderende og får mange til at afholde sig fra at ytre sig af frygt for enten verbale eller korporlige overfald. Og det virker sløvende, fordi mange, som måske ikke er bange, simpelt hen ikke orker at være med i slagsmålet.

Det nødvendiggør en mere grundig overvejelse om, hvad ytringsfrihed er og bør være. For at sætte det på spidsen: *Hvad nu, hvis den største trussel mod ytringsfriheden her hos os er - ytringsfriheden?*

Den tyske forfatter Hans Magnus Enzensberger, som næppe nogen vil mistænke for at gå ind for censur, skrev i 1983 i et essay om *Bild-Zeitung*, at absolut pressefrihed er uforenelig med menneskets værdighed. Dengang var der lang tid til de såkaldte sociale medier, men smudspressen havde man allerede, slem nok i Danmark, værre i Tyskland, allerværst i Storbritannien.

Naturligvis nytter det ikke at være for ømskindet i den offentlige debat. Men blot at sige, at man må finde sig i hvad som helst, duer heller ikke. Intet menneske skal finde sig i krænkelser, og det er heller ikke

noget svar at sige, at man så blot må tage til genmæle. Som Suzanne Brøgger har sagt, er der debatter, man ikke kan deltage i, fordi man bliver beskiddt af det. Man har lov til at nægte altid at lade modparten vælge våben. At sige, at man må finde sig i alt, så længe det "kun" er verbalt, er ensbetydende med at frakende mennesket ære og værdighed – og det er med til at gøre den offentlige debat til et ligegyldigt slagsmål. Det er ikke noget godt tegn, at retten til at krænke synes at veje tungere end retten til ikke at blive krænket.

PENs to formål har undertiden stået og kan sikkert stadig stå i et spændingsforhold til hinanden. Det gamle udsagn, som altid tillægges Voltaire: "Jeg deler ikke Deres anskuelse, men jeg vil til hver en tid kæmpe for Deres ret til at ytre dem," bør stadig væk være en ledetråd. Men hvor hører debatten op, og hvor begynder den rene og skære tilsvining? Hvor er grænsen mellem skarp tale og hadefuld tale? Medens det er forholdsvis enkelt at definere ytringsfrihed som frihed for forhåndscensur og derfor også enkelt – men ikke altid nemt! – at kræve af stater og myndigheder, at de ikke ved love og bekendtgørelser indfører en forhåndscensur, så er det ikke muligt at foretage et tilsvarende enkelt snit, som skiller den skarpe meningsudveksling fra den hadefulde tale. Hvornår er f.eks. racisme så manifest, at der ikke er noget at raffle om? Og hvilken risiko for at bremse debatten løber man, når man definerer noget som hadefuld tale, som dens ophavsmænd eller -kvinder insisterer på at kalde noget andet?

Derfor kan der ikke være tale om, at PEN vil appellere til myndighederne om at skride ind. Men der kan udmærket være tale om, at PEN-medlemmer eller i visse tilfælde foreningen offentligt tager afstand fra bestemte ytringer. Og at den stedse arbejder på, at ytringsfriheden som alle andre friheder udøves under ansvar. Først og fremmest ansvar over for en selv. Det hedder også selvrespekt eller samvittighed. Selvbeherskelse er ikke det samme som selvensur.

Dansk PENs hjemmebane har som alt andet været ramt af corona-restriktioner. Vore tirsdagsmøder i Litteraturhuset i Nybrogade i København har måttet indstilles i en periode, men inden da havde vi haft succesrige møder med Georg Metz, der indledte året på nytårskuren i januar, den færøske forsker Heini í Skorini, jurist Jacob Mchangama og vicedirektør og leder af institut for Menneskerettigheders internationale afdeling, Eva Gramby, om hvordan man bekæmper hadefuld tale, samt Ph.d. i filosofi Frej Klem Thomsen og cand.mag. i dansk Steffen Groth, om hvad antisemitisme er. Herefter skulle der gå otte måneder, før vi kunne holde endnu møde i Litteraturhuset, julemødet i december med Frederik Stjernfelt, Ulrik Langen og Henrik Horstbøll om deres mammutværk, *Grov Konfækt*. De skal allesammen have stor tak for at være med.

Vi har efterhånden et ganske stabilt stampublikum, og til hvert arrangement kommer andre med særlige interesser. Sådan skal det også være, og vi skal også opretholde balancen mellem "politiske", altså ytringsfrihedsemner, og litterære emner, for PEN er også en litteraturforening – men en, som mener, at tingene hænger sammen og derfor kan tages op i det samme forum.

Mange har givet udtryk for, at de var glade for initiativet Månedens Essay, der startede i 2019, og som vi med støtte fra Kulturstyrelsen fik mulighed for at fortsætte i anden halvdel af 2020. En stor tak til Peder Frederik Jensen, Cindy Lynn Brown, Gorm Rasmussen, Mahvash Sabet, Kristina Stoltz og Runa Marie

Luth for deres bidrag. Både disse og de tidligere udgivne essays kan fortsat læses på PENs hjemmeside. Vi håber at genoptage initiativet i efteråret 2021.

I oktober måned lykkedes det heldigvis at gennemføre den årlige Litteraturstafet med støtte fra Kulturstyrelsen og i samarbejde med Odense centralbibliotek, Hovedbiblioteket i Aarhus og i København med Dansk Forfatterforening. Hjertelig tak for deres deltagelse til Qaali Schmidt-Sørensen, Khatera Museleh, Amdi Silvestri, Jens Christian Grøndahl, Marianne Larsen, Christina Hesselholdt, Rune Engelbreth Larsen, Niels Hav, Sally Altschuler, Orhan Dogru og René Sandberg, og ikke mindst tak til Adil Erdem, der stod for alle aftaler og arrangementer.

Blandt de mange aflysninger var også BogForum 2020, og vi overvejer i øjeblikket, om vi skal deltage i 2021. Dels ved vi endnu ikke, hvorledes rammerne bliver, dels tvivler vi på, at fornøjelsen ved at være der står mål med det store arbejde og ikke mindst de mange penge, der skal investeres i det. Vi haft stor glæde af vore "Frie Ord", hvor vi inviterer en person til i et lille kvarters tid at tale om, hvad vedkommende har på hjerte, og vi har da også haft mange besøgende på vores stand, men vi har ikke hvervet så mange medlemmer, som man kunne have håbet på.

Det er vi til gengæld nu ved at lykkes med takket være især nogle bestyrelsesmedlemmers behjertede indsats. Alene fra december 2020 til februar 2021 har vi fået 55 nye medlemmer, men vi skal have endnu flere med, hvis foreningen skal være slagkraftig og økonomien være i orden. Vi fik som nævnt i tidligere beretninger for nogle år tilbage en rundhåndet fondsstøtte, men den er udløbet nu.

Og det kan i det hele taget ikke være en bestræbelse for PEN at være på nådsensbrød – vi vil stå på egne ben. Men det kan kun lade sig gøre med endnu flere medlemmer; vi skal vise offentligheden, at der er mange her i landet, som aktivt vil gå ind for PENs charter.

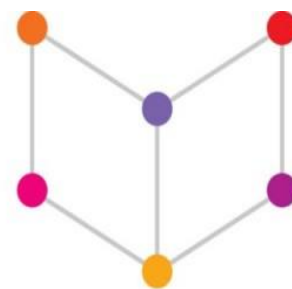
Så godt begyndt er stadig ikke mere end halvt fuldendt. *Derfor opfordres endnu engang alle – ikke kun bestyrelses-, men alle medlemmer til at tænke over, hvem i deres omgangskreds de burde opfordre til at blive PEN-medlem. Og ikke mindst opfordres de – vi – til at gøre tanke til handling.*

Fribyer for forfulgte forfattere og kunstnere

På verdensplan er der nu i alt 74 fribyer i ICORN-netværket, som tilbyder midlertidigt husly til en forfulgt forfatter, kunstner eller journalist. Det er flot, men i lyset af, at knapt 200 personer har søgt og er godkendt til et fribyophold, men fortsat befinder sig på ventelisten fordi der ikke er nok ledige pladser i de eksisterende fribyer, og i lyset af, at ICORN hvert år modtager gennemsnitligt 100 ansøgninger fra skribenter og kunstnere der er truet på liv og helbred, udsættes for chikane, er genstand for falske anklager og frygter at blive fængslet, alene fordi de har skrevet, tegnet, filmet eller sagt noget, som er faldet regeringer eller andre magtfulde kræfter for brystet, så er begejstringen til at overskue.

Siden 2006, da ICORN-netværket blev etableret, har mere end 250 personer været huset i en friby et eller andet sted i verden. I Norge har man 17 fribyer og i Sverige 21. I Danmark har vi to; Aarhus og København.

I PEN har vi gennem flere år forsøgt at få flere danske byer med i ordningen, men selvom der har været vist interesse fra flere sider, så er vi oppe imod de stramme kommunale budgetter. I PEN mener vi ikke at udgiften til at huse en fribyforfatter skal konkurrere med støtte til de lokale biblioteker, teatre og spillesteder. Pengene bør findes andre steder, men vi mener også at staten har et ansvar for at fribyindsatsen fastholdes og udvides. Vi mener, at staten bør bidrage og finansiere dele af byernes udgifter til fribyordningen, og ikke gennem kulturministeriets midler. Vi har derfor været i dialog med repræsentanter for folketingets kulturudvalg, for at få dem til at tage sagen op på et højere niveau, og vi håber og arbejder på at komme længere ad den vej.

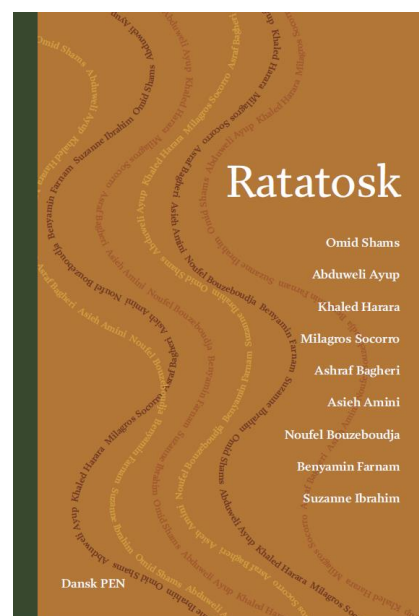
Derudover har vi sammen med International Media Support, Dansk Journalistforbund og den danske UNESCO-komité netop opfordret udenrigsministeriet til, i lighed med både Sverige og Norge, at forpligte sig til at yde et fast, årligt økonomisk bidrag til ICORN-organisationen. Det afventer vi endnu et svar på.

Aarhus: Her bor for tiden den venezuelanske journalist og forfatter Milagros Socorro, sammen med sin mand. Hun er desuden præsident for PEN Venezuela og for nylig valgt til PEN Internationals Search committee, der har ansvar for at finde egnede kandidater til organisationens internationale poster (bestyrelse mv.). Milagros har været her siden august 2019, men det har på mange måder været en svær tid, ikke mindst på grund af covid-19 nedlukningen. Milagros' fribyophold slutter til august i år, og det er usandsynligt at hun kan vende tilbage til Venezuela, hvor hun har modtaget adskillige alvorlige trusler på grund af sit arbejde. Sammen med ICORN forsøger vi at hjælpe hende med at finde et nyt, sikkert sted, når opholdet her er slut.

København: Den sudanesiske tegner Khalid Albaih har været her med sin familie siden efteråret 2018 og han har den tid været meget aktiv, ikke mindst har han været dybt engageret i den kulturelle og politiske genrejsning af Sudan. Opholdet i København skulle have varet i to år, men de store, folkelige protester i Sudan i foråret 2019, der førte til præsident al-Bashirs afgang og et militærråd overtog magten med løfter om, at ville arbejde for en civil magtovertagelse, skabte et håb for Khalid og familien om måske at kunne vende hjem indenfor en overskuelig tid. København forlængede Khalids ophold, så han kunne fortsætte sit vigtige arbejde, og måske vende sikkert hjem, men den mulighed har desværre ikke vist sig endnu, så der arbejdes på andre løsninger. Khalid og familiens ophold slutter med udgangen af juni måned.

Den unge angolanske digter og LGBT-aktivist **Aaiun Nin** fik i august 2020 afslag på asyl i Danmark. Støttet af PEN søgte hun ICORN og blev godkendt til et fribyophold, og kort efter blev hun inviteret til Krakow på et 2-årigt fribyophold. Vi var i efteråret igennem flere måneders tovtrækkeri med den danske udlændingestyrelse, der i stedet for at hjælpe hende til Polen insisterede på, at hun trods covid-19 rejserestriktioner skulle sendes til Angola. For at få visum til Polen skulle Aaiun have nyt pas, og da der ingen angolansk ambassade er i Danmark var vi i kontakt med udenrigsministeriet, den danske ambassade i Warszawa og den polske ambassade i København, men lige meget hjalp det. Kort efter nytår måtte Aaiun rejse til Angola, hvor hun i to måneder gik mere eller mindre under jorden indtil hun i slutningen af februar kunne komme til Krakow. Aaiun Nins digte udkommer senere på året på Gads forlag, og er desuden solgt til udgivelse i både USA og Tyskland.

Det svenske ICORN-netværk foreslog os i efteråret at redigere og udgive en antologi med bidrag fra fribyforfattere i Sverige, Norge og Danmark, skrevet på originalsprogene samt i oversættelse til svensk, norsk og dansk. Antologien har bidrag fra en række tidligere og nuværende fribyforfattere, Omid Shams fra Iran, Abduweli Ayup, uighur fra Xinjiang/Kina, Khaled Harara, palæstinenser født i Yemen, Milagros Socorro fra Venezuela, Ashraf Bagheri fra Iran, Asieh Amini, der ligeledes er fra Iran, Noufel Bouzeboudja fra Algeriet, Benyamin Farnam også Iran og Suzanne Ibrahim, der er fra Syrien. Alle de dygtige svenske, norske og danske oversættere er naturligvis omhyggeligt præsenteret i antologien. Ratatosk udkom i december, både i en digital og en trykt udgave, finansieret af det svenske friby-netværk. Ratatosk-antologien kan rekvireres ved henvendelse til PENs sekretariat.

Som en del af den kampagne vi har ført for at få flere danske byer med i fribyordningen, har vi i december også udgivet en lille håndbog, en praktisk guide til hvordan man som by, som kommunalbestyrelse, som kulturmedarbejder, som institution eller enkeltperson kan engagere sig i fribyarbejdet og bliver en del af ICORN-netværket. Håndbogen findes både i en trykt og i en digital udgave og er indtil videre sendt til de byer, der tidligere har vist interesse, men den skal naturligvis distribueres vidt og bredt.

Foreningens medlemmer opfordres endnu engang til at henvende sig til deres lokale kommunalpolitikere og embedsfolk m.v., og gøre opmærksom på fribyordningen. Vi kommer gerne ud og fortæller om arbejdet og sender meget gerne håndbogen til enhver, der viser interesse.

Kongressen og det internationale samarbejde

Online, 2.-6. november 2020

Covid19-situationen umuliggjorde også den internationale PEN kongres, der skulle have været afholdt i Uppsala, Sverige, men allerede i april måned var det tydeligt, at det ikke ville kunne gennemføres. I stedet blev det den første online PEN kongres, der meget passende fik overskriften: **2020: Freedom of Expression in the Time of Pandemic.**

Kongressen forløb over en uge med paneldebatter og samtaler, live-sessions og skriftlige afstemninger. 91 PEN-centre deltog og i alt 295 delegater og tilhørere loggede sig på i løbet af ugen.

Resolutioner

Kongressen vedtog to resolutioner, dels om ytringsfrihed i en tid med Covid-19. Der er ikke tvivl om at pandemien udgør en hidtil uset global udfordring, der kræver monumentale reaktioner fra alverdens regeringer. Desværre er der risiko for – og tegn på – at situationen flere steder udnyttes til at begrænse ytringsfriheden. PEN opfordrer til, at der sikres offentlig adgang til reel og solid videnskabelig information om virussen, og at denne adgang ikke begrænses for at tilgodese politiske og økonomiske interesser. Den alvorlige situation må ikke udnyttes af regeringer til at lukke munden på kritiske stemmer.

Den anden resolution handler om Kina og den udbredte forfølgelse af forfattere, digtere og intellektuelle, der finder sted over hele landet, fra den systematiske tilbageholdelse af mere end en million Uighurer og andre mindretal i Xinjiang, til vedtagelsen af den nationale sikkerhedslov for Hongkong og den isnende effekt, den har haft på området.

Den fulde ordlyd af de to resolutioner kan ses på PEN Internationals website: <https://pen-international.org/who-we-are/annual-congress/2020/pen-resolution-on-freedom-of-expression-in-the-time-of-covid-19> og <https://pen-international.org/who-we-are/annual-congress/2020/pen-resolution-on-china>

Valg

David Francis (PEN America) og **Iman Humaydan** (PEN Libanon) blev valgt til den internationale bestyrelse, der var i alt opstillet fem kandidater. **Eric Lax** (PEN America og PEN Canada) blev valgt som kasserer uden modkandidater. Til PEN's Search Committee, skal finde egnede kandidater til næste års valg, blev **Milagros Socorro** (PEN Venezuela og pt. fribyforfatter i Aarhus) valgt uden modkandidater.

Dansk PEN's mangeårige bestyrelsesmedlem **Jens Lohmann** blev valgt til vicepræsident i PEN International. Titlen er en æresbevisning –en anerkendelse af Jens Lohmanns årelange indsats i PEN's internationale arbejde.

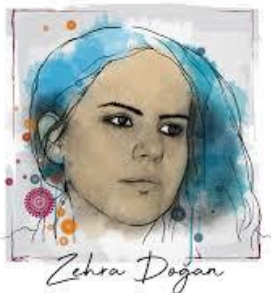
Jens blev medlem af Dansk PEN i slutningen af 1980'erne og hurtigt derefter bestyrelsesmedlem og aktiv inden for alle PEN's kerneområder: Truede forfattere, fremme af litteratur og beskyttelse af sproglige rettigheder. Jens blev også meget hurtigt aktiv i PEN's internationale arbejde, og her var hans gode sprogkundskaber – specielt som flydende spansktalende – og hans indgående kendskab til de latinamerikanske samfund en stor force bl.a. i forbindelse med missioner og som medlem af PEN's Search Committee. Jens Lohmann blev nomineret til vicepræsident af PEN Sydney, PEN San Miguel de Allende og Dansk PEN.

Nu kan Dansk PEN glæde sig over at have to internationale PEN-vicepræsidenter, idet også **Niels Barfoed** er indehaver af denne hæderstitel. Han blev valgt i 2005 på kongressen i Bled, Slovenien.

Nye centre:

PEN Chiapas Multicultural, der repræsenterer forfattere fra nogle af Mexicos største oprindelige befolkningsgrupper med mange lokale dialekter og sprog. PEN Ecuador og PEN Grækenland. Det samlede antal PEN-centre i verden er hermed nået op på 143.

I 2021 fylder PEN International 100 år og jubilæumskongressen i Oxford skulle have været en fest, men den er nu som så meget andet blevet aflyst! Endnu engang holdes kongressen online, det bliver i dagene 20.-25. september. Forhåbentlig vil vi i 2022 i Uppsala kunne afholde en rigtig, fysisk kongres, et 100+1.års jubilæum for PEN International.

Writers in Prison- og Rapid Action-netværket (RAN)

I forbindelse med den årlige kongres gjorde WiPC's formand Salil status over hvor mange forfattere, der er blevet løsladt efter kampagner og pres fra PEN i 2019 og frem til kongressen i september 2020.

På verdensplan er 14 forfattere løsladt i årets løb og yderligere 8 har fået deres sager droppet. Blandt de frigivne er den kurdiske journalist, digter og maler **Zehra Dogan**, der kom fri efter at have tilbragt mere end 500 dage bag tremmer. Dansk PEN har medvirket til en række protester og appeller for Zehra Dogans frigivelse.

Også vores mangeårige iranske æresmedlem, den 48-årige **Narges Mohammadi**, blev løsladt i oktober 2020, efter at en domstol besluttede at nedsætte hendes straf. Hun havde ved løsladelsen alvorlige covid-19 symptomer, oveni et i forvejen meget svækket helbred. Vi har ført kampagne og utallige gange sendt protester og appeller for hendes frigivelse siden 2012. Hendes mand, journalisten Taghi Rahmani, som mellem 2012 og 2015 selv tilbragte mere end 5000 dage i fængsel i Iran, flygtede til Europa med parrets børn, da Narges blev fængslet. De politiske fanger i fængslerne i Iran sidder tæt sammen i små celler, og risikoen for smitte er derfor meget stor. Samtidig beretter både iranske og internationale menneskerettighedsorganisationer om, at fangerne ofte nægtes medicin og tilsyn af en læge.

Det var også tilfældet for den 57-årige iranske advokat og forfatter **Nasrin Sotoudeh**, hvis sag vi også følger tæt. Hun blev fængslet i juni 2018 og afsoner nu en dom på 38 års fængsel for som advokat at have forsvaret en række menneskerettighedsaktivister. I september blev hun indlagt på hospitalet efter en seks uger lang sultestrejke i protest mod de dårlige forhold i Evin-fængslet i Teheran, men få dage senere blev hun ført til et andet fængsel i Varamin, selvom lægerne anbefalede, at hun forblev på hospitalet.

I oktober sendte Dansk PEN sammen med de andre nordiske PEN-centre en opfordring til Irans præsident Rouhani og Ayatollah Khamenei om at løslade Nasrin Sotoudeh og sikre, at hun fik den lægelige behandling, hun havde brug for. I november blev hun pludselig midlertidigt løsladt under henvisning til, at hun nu var smittet med covid-19. Blot en måned senere, i begyndelsen af december, blev hun imidlertid hentet og er nu fængslet igen.

Og vi er desværre ikke færdige med Iran. I august måned nægtede den iranske digter, advokat og kvinderettighedsaktivist **Sedigheh Vasmaghi** at møde op ved Revolutionsdomstolen i Iran, hvor hun var anklaget for at true statens sikkerhed. I stedet sendte hun sit forsvar til det, hun kaldte *The court of public opinion*, fordi

sager som disse ifølge hende bør føres som åbne retssager, så offentligheden kan følge med. Dansk PEN har sammen med Svensk og Norsk PEN siden 2017 gentagne gange protesteret mod fængslingen af Sedigheh Vasmaghi, senest i september 2020, i forbindelse med at hun fik en nye dom. Sagen er også omtalt under "Æresmedlemmer".

Kina og Tyrkiet har i flere år konkurreret om pladsen som verdens største fængsel for journalister. Committee to Protect Journalists (CPJ) havde ved årsskiftet registreret 47 fængslede journalister i Kina, hvoraf en stor del er anklaget for at sprede falske oplysninger om covid-19 pandemien, og iflg. P24 Platform for independent Journalism er der i Tyrkiet 79 forfattere, journalister og mediearbejdere i fængsel. De to organisationer registrerer og opgør tallene lidt forskelligt, så det kan være svært at lave en direkte sammenligning.

De tyrkiske domstole har for uvane igen og igen at udsætte retssager, appelsager og afgørelser for at udmatte de anklagede og presse dem økonomisk. Blandt de fængslede er forfatter og journalist **Ahmet Altan**, der på nær nogle få dage i frihed i efteråret 2019, der vakte et spinkelt håb om at de to domme på henholdsvis 5,6 og 10,5 år ville blive omstødt, har siddet i fængsel siden kupforsøget i august 2016. Ahmet Altan er æresmedlem af Dansk PEN, og også i 2020 har vi ved

flere lejligheder protesteret over dommen. I december 2020 kom Altan på *International Observatory of Human Rights'* liste over de 10 mest grelle og akutte ytringsfrihedssager i verden.

En anden vi har fulgt tæt, er journalist og tidligere chefredaktør **Can Dündar**, der modtog PL-Fondens frihedspris i 2019. Han fik in absentia en dom på 27 år og seks måneders fængsel i december 2020. Can Dündar har været i eksil i Tyskland siden 2016, og de tyrkiske myndigheder har lige siden og med alle midler forsøgt at tvinge ham tilbage til Istanbul. Vi har utallige gange opfordret skiftende danske udenrigsministre til at påtale de stærkt problematiske forhold overfor den tyrkiske regering, samt at rejse spørgsmålet om den manglende retssikkerhed i Tyrkiets i EU og andre internationale fora, senest i et brev til Jeppe Kofod i december 2020, hertil svarede Udenrigsministeren den 17. januar 2021 bl.a.:

"Når ytrings- og pressefriheden kommer runder pres, ved vi, at det desværre ofte fører til underminering af et samfunds bredere demokratiske institutioner. Demokratiet og retsstaten kan ikke fungere uden ytrings- og pressefrihed. Derfor lægger jeg så stor vægt på kampen for respekten for disse rettigheder. Derfor vil jeg også fortsat klart og konsekvent rejse dette i min dialog med Tyrkiet."

Vi ser frem til at følge op på den "klare og konsekvente" stil fra udenrigsministeren i det kommende år.

Dansk PEN er en del af internationalt samarbejde med andre PEN-centre og flere andre menneskerettighedsorganisationer, der følger Ahmet Altans og en række andre fængslede tyrkiske skribenters sager tæt. En af dem er journalisten **Nedim Türfent**, der har været fængslet siden 2016 efter at have skrevet om tyrkisk politisk mishandling af en gruppe arbejdere. Nedim Türfent har været udsat for tortur i fængslet, hvor han afsoner en dom på otte år og ni måneder. Dansk PEN har sammen med norske kolleger protesteret over den umenneskelige behandling, han har været

udsat for. Via sin advokat har han sendt denne optimistiske hilsen til PEN: *"Jeg forsøger at få mest muligt ud af min tid i fængslet, og jeg prøver at gøre denne tid så farverig og levende som overhovedet muligt. Derfor sætter jeg ord sammen, her og der."*

Også i Egypten holdt covid-19 sit indtog i fængslerne og spredningen har i flere tilfælde haft meget alvorlige konsekvenser. I maj måned døde den 24-årige fotograf og filmskaber **Shady Habash** efter formentlig at være smittet med Covid-19. Shady Habash blev fængslet i 2018 for at have instrueret en musikvideo med sin nære ven, musikeren Ramy Essam, som handlede om korrupsion i regeringen og satiriserede over præsident Abdel Fattah el-Sisi. Ramy Essams musik er censureret i Egypten og han har været i eksil i Sverige siden 2014. Shady kom imidlertid aldrig for en dommer. De egyptiske myndigheder hævder at han døde af ved en fejltagelse at have drukket en flaske håndsprit, men mange betvivler at det er dødsårsagen. Dansk PEN har siden 2018, i lighed med en række andre

menneskerettighedsorganisationer, igen og igen appelleret til de egyptiske myndigheder for at få Shady Habash løsladt. Få måneder før sin død fik Shady smuglet et hjerteskræbende brev ud af fængslet til en nær ven, her skrev han bl.a.: *"Fængslet slår ikke folk ihjel. Ensomhed gør."*

Siden Covid-19 pandemien for alvor ramte verden i marts 2020 har PEN sammen med mange andre menneskerettighedsgrupper gentagende gange protesteret over de overfyldte fængsler i lande som Egypten, Iran, Tyrkiet, Saudi Arabien og Rusland, med dårlige sanitære forhold og begrænset eller ingen adgang til lægehjælp og medicin.

Også Kinas præsident Xi Jinping har en fast plads på adresselisten, når vi sender protester og appeller afsted. De samme forhold og bekymringer gør sig nemlig ikke mindst glædende i forhold til Xinjiang provinsen i Kina, hvor tusindvis af Uighurer er anbragt i såkaldte genopdragelseslejre, uden mulighed for kontakt med familie og venner. Ofte går der uger og måneder, og i enkelte tilfælde år, før familien får vished for, hvad der er sket og hvor de pågældende

opholder sig, når folk er blevet hentet og interneret i lejrene.

Sammen med vores nordiske kolleger, ikke mindst svensk PEN, der ved flere lejligheder har fået de kinesiske myndigheders vrede at føle, protesterer Dansk PEN med jævne mellemrum over den forfærdelige behandling den uighuriske befolkning og andre minoriteter udsættes for i Kina. Endvidere har vi sammen med Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere, Danske Forlag, Boghandlerforeningen og Dansk Journalistforbund i 2020 sendt en fælles protest til præsident Xi Jinping mod den aggressive fremfærd som særlig den kinesiske ambassade i Sverige har udvist overfor en lang række journalister og offentlige personer, herunder også medlemmer af svensk PENs bestyrelse, der har udtrykt støtte til **Gui Minhai**, en forlægger fra Hongkong med svensk statsborgerskab, der i 2015 blev bortført under en ferie i Thailand og som siden dukkede op i et fængsel i Kina. Vi har desuden, sammen med PEN-centre over hele verden, protesteret mod indførelse af de nye sikkerhedslove, der i udstrakt grad begrænser ytrings- og pressefriheden i Hongkong.

"Some may think that journalists are just the victims of the risks of their profession, but journalists are increasingly targeted when they investigate or cover sensitive subjects. What is being attacked is the right to be informed, which is everyone's right." Christopher Deloire, generalsekretær, RSF

An open letter from Svetlana Aleksejevic

September 2020

"None of my like-minded friends in the National Coordination Council are around any longer. Everyone is either in jail or has been sent abroad. Today they took the last one, Maxim Znak.

First, they stole our country. Now, they are kidnapping the best of us. But instead of us, hundreds of others will come.

It was not the National Coordination Council that protested. The country protested.

I want to repeat what I always say: we were not preparing a coup. We wanted to prevent a split in our country. We wanted a dialogue to begin in society. Lukashenko says he will not speak to the street. But the street represents hundreds of thousands of people who go out every day, or every Sunday. This is not just a street. These are the people.

People go out with their young children because they believe they will win.

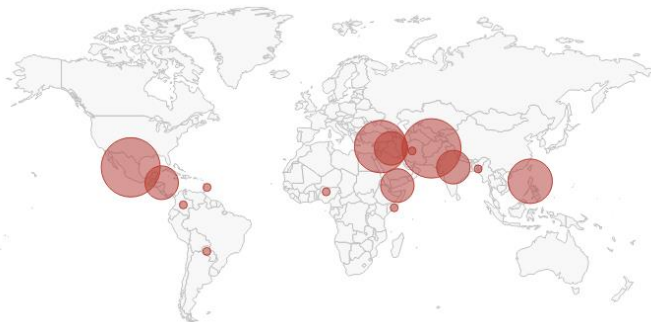
I also want to appeal to the Russian intelligentsia, let's use this old-fashioned term. Why are you silent? We only hear rare voices of support. Why are you silent while you're seeing a small, proud people being trampled? We are still your brothers.

And I want to tell my people that I love them. I'm proud of them.

Here again, someone unknown is ringing the doorbell ..."

Fra begyndelsen for 100 år siden var det, der dengang blev kaldt PEN-klubben, en international sammenslutning af forfattere, og en forfattersammenslutning er vi naturligvis stadigvæk. Men i takt med at bunken af sager om drab, fængslinger og forfølgelse af journalister er vokset, har det i stigende grad stået klart, at der var brug for nogen til at varetage den samme opgave for journalisterne, som PEN gennem årene har gjort for forfatterne. Internationale journalist- og medieorganisationer som *Committee to Protect Journalists (CPJ)*, *Reporters Sans Frontières (RSF)*, *International Media Support (IMS)* og andre dokumenterer og protesterer, og dem samarbejder vi naturligvis allesammen med, men i Danmark har vi til tider manglet nogen der, gerne sammen med os, kunne følge de individuelle sager om fængslinger og retssager mod journalister tæt. Det samme gør sig i øvrigt gældende for det stigende antal af advokater, der forfølges og fængsles for at have forsvaret forfattere og journalister m.v.

PEN er med andre ord ikke alene en sammenslutning af litterater, men en forening der samler og forsvarer skribenter og i bred forstand *andre formidlere*, hvis brug af retten til det frie ord, har bragt dem i problemer.

Ifølge RSF blev 50

journalister dræbt (48 mænd og 2 kvinder) i forbindelse med deres arbejde i 2020. Det er omtrent samme antal som året før, hvor organisationen havde registreret 53 drab. Antallet har heldigvis været støt faldende siden 2012, men hvor vi generelt har set færre dræbte journalister fra krigshærgede lande, så er mere end 2/3 af dødsfaldene i 2020 registreret som individuelle mord på journalister i lande, der ikke er plaget af krig. Det er måske ikke helt uden betydning for tallene, at covid-19 pandemien har betydet, at mange journalister har været forhindret i at rejse og rapportere fra verdens brændpunkter, men det er også værd at notere, at ud af de 50 drab i 2020 har 84 % været direkte og planlagte mord. I 2019 var dette tal på 63%.

Endnu engang placerer Mexico sig øverst på listen med mindst otte myrdede journalister i 2020. Foruden Mexico er de farligste lande i verden at være journalister i Irak, Afghanistan, Pakistan og Indien. Det er ofte i forbindelse med afsløring af korrupsion eller misbrug af offentlige midler samt afdækning af kriminelle grupperinger, at vi ser drab og forsvindinger.

Også antallet af tilbageholdelser og fængslinger er værd at bemærke. I december 2020 var i alt 387 journalister verden over registreret fængslet eller tilbageholdt.

Det relativt nyetablerede PEN Myanmar har i de seneste uger holdt os orienteret om de mange arrestationer af og desværre også drab på forfattere og kunstnere, der har deltaget i demonstrationerne mod militærkuppet den 1. februar i år. De voldsomme begivenheder i Myanmar vidner desværre om at 2021 næppe bliver et bedre år for ytringsfriheden.

Også i Europa er der sket en stigning i tilfælde af censur, chikane og anklager mod journalister og forfattere, blandt andet i lande som Polen og Ungarn, hvor præsident Viktor Orban har indført en lov der kan give op til otte års fængsel for at sprede "falsk information" om covid-19 og regeringens håndtering af situationen, og medregner man Tyrkiet, Rusland og ikke mindst Belarus til Europa, så er antallet af sager steget eksplosivt. Det er en stærkt bekymrende udvikling, der i det kommende år kræver særlig opmærksomhed og en øget indsats, også fra PEN. Vi er i kontakt med PEN-kolleger i blandt andet Belarus, og vi forsøger at hjælpe dem med at videregive de oplysninger om forholdene, de sender os, til danske politikere og medier.

Æresmedlemmer

EGYPTEN

Galal El-Beairy, digter, forfatter og marts 2018 og udsat for tortur. En måned Ramy Essam indspillede en musikvideo til en Galal El-Beairy, samme video, som nu Habash havde instrueret. I alt otte personer forbindelse med indspilningen af *Balaha*-kritiserer den egyptiske regering og gør nar af Sisi. Anklagen mod Galal El-Beairy rettede sig *Balaha* og mod hans endnu ikke udgivne *fineste kvinde* (خير نسوان الأرض). Anklagerne digtene kritiserede den egyptiske hær. I juni 2018 blev han dømt ved en militærdomstol til tre års fængsel og en bøde på 10.000 egyptiske pund for at fornærme militæret og sprede falsk information. Galal El-Beairy har anket sagen. Galal El-Beairy forventes løsladt i foråret 2021.

sangskriver. Arresteret i tidligere havde musikeren sang, *Balaha*, med tekst af afdøde filmskaber Shady blev arresteret i videoen. Sangens tekst præsident Abdel Fatah al-både mod teksten til digtsamling *Jordens* mente bl.a., at han i

En anden sag mod El-Beairy, der føres ved en civil domstol parallelt med den første sag, er EL-Beairy anklaget for i sine digte at have fornærmet islam. I april 2019 besluttede den civile domstol at give ham en betinget løsladelse, men han er fortsat fængslet i den første sag. Hans digt "Et brev fra Tora fængslet" kan læses på Dansk PENs hjemmeside. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2019. Kontaktperson: Mille Rode.

IRAN

Sedigh Vasmaghi, digter, advokat og kvinderettighedsaktivist. Hun kom til Sverige som fribyforfatter i 2012 efter at have modtaget dødstrusler. I 2017 rejste hun sammen med sin mand tilbage til Iran, men allerede ved ankomsten til Teheran blev hun arresteret og efterfølgende dømt til fem års fængsel for "propaganda mod regimet" af den iranske revolutionsdomstol. Baggrunden for dommen var den kritik, hun rettede mod myndighedernes voldelige angreb på massedemonstrationerne i Iran i 2016, hvor mange mennesker blev dræbt og såret af snigskytter fra tage og helikoptere og på klos hold skudt af soldater med maskingeværer. Fra sin fængselscelle var Vasmaghi blandt de 77 personer, der støttede en protest med krav om at stoppe myndighedernes brutale vold mod demonstranterne i efteråret 2019. Herefter der blev rejst nye sigtelser imod hende og i august 2020, da hendes sag endnu engang skulle for revolutionsdomstolen, nægtede hun at møde op til retssagen,

Sedigh Vasmaghi
#EmptyChair #ImprisonedWriter

fordi hun mener at sagen burde føres som en åben retssag, så offentligheden kan se, hvad der foregår. I september 2020 fik hun lagt yderligere et år til den dom, hun allerede afsonede. Sedigeh Vasmaghi har i mange år været en markant stemme i kampen for bl.a. kvinders rettigheder. Hun har tidligere været medlem af bystyret i Teheran. Sedigeh Vasmaghis første digtsamling, *En bøn om regn*, udkom på farsi i 1989 og på svensk i 2014. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode

Nasrin Soutadeh, forfatter og menneskerettighedsadvokat. Hun er anklaget for at "spredde propaganda" og for at "konspirere mod statens sikkerhed". Som advokat har hun kæmpet mod dødsstraf og bl.a. forsvaret kvinders ret til ikke at bære tørklæde. Hun har arbejdet tæt sammen med den iranske nobelprismodtager Sherin Ebadi. Nasrin Soutadeh blev arresteret i september 2010 og idømt 11 års fængsel og forbud mod at virke som advokat i 20 år. Hun appellerede dommen og fik samme år nedsat straffen til seks års fængsel og ti års frakendelse af retten til at arbejde som advokat. Hun blev løsladt i slutningen af 2015, men blev arresteret igen i juni 2018 på nye anklager, der relaterer sig til forhold vedr. "statens sikkerhed". I marts 2019 blev hun dømt til ti års fængsel og 148 piskeslag, oven i seks andre anklager, der tilsammen giver en dom på 38 års fængsel. Hun har sultestrejket i fængslet flere gange og familien er bekymret for hendes helbred. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode

KINA

Gao Yu, journalist, født i 1944. Gao Yu (k) journalist, født i 1944. Blev den 24. april 2014 anholdt og senere anklaget for at have lækket et internt og hemmeligt dokument fra kommunistpartiet til udenlandske medier. Gao Yu blev i 2015 idømt syv års fængsel, men fik som følge af dårligt helbred senere samme år lov til at afsone resten af sin fængselsdom i husarrest eller på hospital.

Gao Yu blev i april 2019 løst fra sin husarrest, men nægtes fortsat tilladelse til at rejse til Tyskland, som har tilbudt at modtage hende til lægebehandling. Aktuelt ved vi ikke, hvor hun befinder sig, men hun er tilsyneladende aktiv på en Twitter-konto. Her har hun bl.a. i juni 2020 skrevet, at hendes søn er blevet fyret fra sit job pga. hendes kritiske tweets om Corona-epidemien i Beijing. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Gulmira Imin, digter og moderator for uighur-websitet Salkin, født 1978. Gulmira Imin blev fængslet 14. juli 2009. Hun blev idømt livsvarigt fængsel for påstået deltagelse i uroligheder i Urumqi 5. juli 2009. Ifølge rapporter blev hun udsat for tortur under de indledende forhør og tvunget til at underskrive et dokument, som hun ikke kendte indholdet af. Nyt æresmedlem fra 2020. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Ilham Tohti, forfatter, økonom og professor på Minzu Universitet i Beijing, født 1969. Tilhører den etniske gruppe uighurerne og har i 2006 etableret et website, Uyghur Online, som havde til formål at tale uighurnes sag, men også at fremme dialogen mellem uighurerne og Han-kineserne. Han blev fængslet den 15. januar 2014 og senere samme år idømt livsvarigt fængsel for separatisme. Trods ihærdige protester verden over, bl.a. fra EU-parlamentet, er Ilham Tohti stadig

fængslet. Tohti er blevet tildelt flere priser for sin kamp for demokrati, ytringsfrihed og menneskerettigheder, bl.a. i 2019 EU's menneskerettighedspris, Sahkarov-prisen. Ilham Tohti lider bl.a. af hjerteproblemer og risikerer ifølge oplysninger fra Reporters Sans Frontieres at miste livet i fængslet. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktperson: Marianne Østergaard

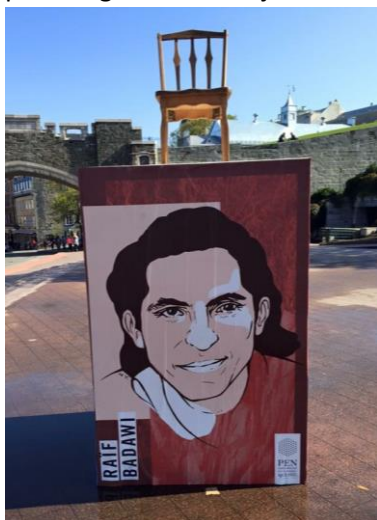

Yao Wentian (m) forlægger fra Hongkong, født ca. 1941. Blev arresteret den 27. oktober 2013 og i maj 2014 idømt en straf på 10 års fængsel anklaget for smugleri. Alt tyder dog på, at fængslingen er politisk motiveret, og at Yao Wentian er kommet i myndighedernes søgelys på grund af sit samarbejde med den eksilerede dissidentforfatter Yu Lie. Yao Wentian har også udgivet flere bøger, der er forbudt i Kina. Yao Wentian lider af en række sygdomme, og han har under fængselsopholdet haft adskillige blodpropper. Yao Wentian står på Reporters Sans Frontieres' liste over ti kinesiske journalister og kulturpersonligheder, der på grund af manglende lægebehandling står i fare for at dø under fængselsopholdet, og der er ikke kommet nyt om ham

siden november 2017. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork

SAUDI-ARABIEN

Raif Badawi (m) blogger og webredaktør, født 1983. Badawi etablerede et website, Free Saudi Liberals, og blev i 2013 dømt for dette og for at have krænket islam. Straffen blev i 2014 skærpet til en tiårig fængselsstraf, 1000 piskeslag fordelt med 50 ad gangen, uddelt efter fredagsbønnen uden for en moské i Jedda. Desuden fik han en bøde på et beløb svarende til 1,5 mio. kroner, forbud mod enhver medieaktivitet i 10 år efter løsladelsen samt udrejseforbud i den samme periode. Dommen har udløst massive internationale protester, hvor ikke mindst International PEN og Amnesty International har været drivende. De første og foreløbig eneste piskeslag faldt den 9. januar 2015.

Siden da har meldingerne om hans situation været mangelfulde og tvetydige. Til tider har det forlydt, at han stod for at skulle frigives, til andre tider har der været rygter om, at pryglestraffen ville blive genoptaget. I december 2015 blev Badawi pludselig flyttet fra fængslet i Jedda til et højrisikofængsel udenfor byen, og siden har det været vanskeligt at få oplysninger ud om hans tilstand. Han har sultestrejket flere gange, men har genoptaget fødeindtaget, da hans helbred er ikke godt.

Dansk PEN er i kontakt med Badawis hustru, der lever i eksil i Canada med parrets tre børn. I deres canadiske hjemby Sherbrooke har en gruppe borgere hver fredag i flere år demonstreret for Badawis frigivelse, ligesom der har været demonstrationer verden over. Dansk PEN har også stået bag en række initiativer, politisk, mediemæssigt og diplomatisk. Sammen med Amnesty International demonstrerede vi i 2015-2017 regelmæssigt ved den saudiarabiske ambassade i København. Vi har desuden ved flere lejligheder mødtes med det danske udenrigsministerium om sagen. I januar 2021 har

Canadas House of Commons besluttet at tilbyde Raif Badawi canadisk statsborgerskab, men om det vil få nogen betydning for det udrejseforbud han er idømt, er uvist. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014.

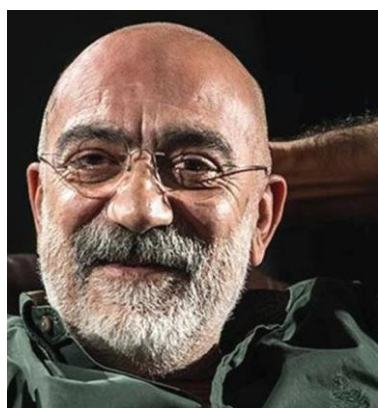
Kontaktpersoner: Aase Schmidt og Mille Rode.

Ashraf Fayadh (m) palæstinensisk digter, filmand og kunstner, født 1980 i Saudi-Arabien. I december 2015 blev Fayadh dømt til døden for at frafalde og krænke islam. Ashraf Fayadh appellerede dommen og i starten af februar 2016 blev den ændret til otte års fængsel og 800 piskeslag. Han udgav i 2012 en digtsamling i Beirut, som efterfølgende blev forbudt i Saudi-Arabien, men i den mellemliggende tid har Fayadh været aktiv som kunstner og filmmager, også på den internationale scene. Årsagerne til Fayadhs fængsling er uklare, men ifølge officielle kilder blev han dømt for blasfemi og apostasi (frafald fra islam). Uformelle kilder fortæller imidlertid, at Fayadh med sin mobiltelefon havde filmet det saudiarabiske sikkerhedspoliti tæve en mand til døde, og at fængslingen og dommen over ham kunne relateres til denne begivenhed. Han har nu afsonet fem års fængsel og ventes løsladt med udgangen af 2023. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2015. Kontaktperson: Mille Rode.

TYRKIET

Ahmet Altan (m) journalist og forfatter, født i 1950. I avissammenhæng har han arbejdet både som reporter, udlandsredaktør og senest i fem år som chefredaktør på dagbladet Taraf, hvor han stoppede i september 2012. Siden har han især haft fokus på sit forfatterskab og udgivet både fiktion og essays.

Altan blev arresteret den 10. september 2016 og blev den 16. februar 2018 idømt fængsel på livstid uden mulighed for prøveløsladelse.

Livstidsdommen er siden ændret, så han nu har to domme på henholdsvis 5 år og 6 måneder og en dom på 10 år og 6 måneder. Begge domme behandles nu i appelretten. Der ventes også på en afgørelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

I Vesten er Altan især kendt som en markant journalist, men hans romaner og essays har været bestsellere i Tyrkiet siden 1980'erne. Han regnes for en af Tyrkiets store intellektuelle. I efteråret 2018 udkom en ny essay- og erindringsbog fra fængslet. Den er ikke udgivet på tyrkisk, men 14 lande har købt bogen, og den udkom på dansk på Forlaget Underskoven i 2019 med titlen: "Jeg kommer aldrig til at se verden igen". Æresmedlem af Dansk PEN siden 2018. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen.

Muharrem Erbey (m) advokat i menneskerettighedssager i det sydøstlige Tyrkiet og forfatter til adskillige artikler om kultur og menneskerettigheder samt udgiver af tyrkiske og kurdiske fortællinger. Som advokat har Erbey bl.a. ført sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og han har modtaget den fornemme franske pris Ludovic-Trarieux International Human Rights Prize 2012. Erbey blev arresteret i december 2009 og bl.a. anklaget for at ydmyge den tyrkiske stat i taler holdt i udenlandske parlamenter, for at være advokat for Diyarbakirs borgmester, Osman Baydemir, for frivilligt at følge en række anti-terror retssager, for at udtale sig til Roj TV plus yderligere en stribe af absurde anklager. PEN mener, at samtlige anklager er politisk motiveret, og at han blev tilbageholdt på grund af den påståede forbindelse med kurdiske politiske partier. Erbey sad i mere end fire år (1.570 dage) uden dom i detentionsfængslet i Diyarbakir, men blev løsladt i april 2014. Sigtelserne mod ham blev dog opretholdt. Samme år modtog han Svensk PENs Tucholskypris. Den 28. marts 2017 blev Erbey idømt seks år

og tre måneders fængsel for medlemskab af en ulovlig organisation. Dommeren lod ham gå, bl.a. fordi han allerede havde siddet fængslet i mere end fire år, men anklageren ankede afgørelsen. Erbey tabte appelsagen i 2019. Højesteret stadfæstede dommen på 6 år og 3 måneder. I praksis kom han kun til at sidde i fængsel en dag og er nu på fri fod, men skal melde sig på den lokale politistation 4 dage om ugen. I to år må han ikke arbejde som advokat. Til gengæld har han brugt tiden til at skrive en roman. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Ahmet Şık (m) journalist og politiker, født 1970. Han blev arresteret i marts 2011 og anklaget for medlemskab af og støtte til Ergenekon – en væbnet terrororganisation, der planlægger kup mod den tyrkiske stat. Den 12. marts 2012 blev han løsladt, bl.a. efter internationalt pres, men sigtelse blev opretholdt. Den 20. november 2016 blev Ahmet Şık imidlertid fængslet igen – nu sigtet for at sprede propaganda for adskillige terrororganisationer, og i november 2019 blev der rejst nye, alvorligere sigtelser mod ham, stadig knyttet til terrorparagrafferne. Ahmet Şık har været æresmedlem af Dansk PEN siden 2012. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs.

Deniz Zarakolu (m) forfatter og oversætter, søn af Ayşe Nur Zarakolu og Ragıp Zarakolu, begge forlæggere og menneskerettighedsadvokater. Deniz Zarakolu har bl.a. udgivet bøger om den politiske filosof Thomas Hobbes og om Tyrkiets retsvæsen. Han blev arresteret den 7. oktober 2011 i sit hjem i Istanbul som led i en bølge af arrestationer af intellektuelle med bånd til det pro-kurdiske Freds- og Demokrati-Parti (BDP). Han blev varetægtsfængslet og anklaget for ledelse af både en væbnet organisation (iflg. straffeloven) og en terrororganisation (iflg. anti-terrorloven). PEN er overbevist om, at det er falske anklager, og at han ikke har forbindelse til hverken terrorisme eller voldelige aktioner. Deniz Zarakolu blev frigivet den 27. marts 2014, efter to et halvt års varetægtsfængsling, men anklagerne mod ham er opretholdt, og han risikerer 6-12 års fængsel, hvis han dømmes. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktpersoner: Joan Schmidt, Connie Bork og Hüseyin Duygu.

Pfeifente – Canard siffleur – Fischione – Anda da la blassa – Anas penelope
Foto: Daniele Occhialo

Dear Mille Rode (and Dansk PEN)

In these nightmarish days, your support and solidarity is of vital importance and meaning for me. I'm so grateful to have each of you in my life. Nothing is beyond our reach as long as we struggle for it to the utmost. Now it's time to fight for the freedom of words. With you, we're at foot.

Yours

Nedim Turfent

24.01.2021
Karak Cık
Görüşme Güvenlikli

Året kort:

Januar

7. januar holdt PEN Nytårskur med Georg Metz, der havde et par alvorsord med om den danske retsstats beskaffenhed

30. januar kom vores tidligere iranske æresmedlem Mahvash Sabet på besøg med sin søster Parivash. De var i København i 10 dage. Mahvash optrådte bl.a. på festivalen Njord med sin digtsamling *Fængselsdigte*, der er udkommet på dansk på Det Poetiske Bureaus Forlag. Den 6. februar mødtes hun med medlemmer af PEN til en samtale om bahai'enes trængsler i Iran og om hendes lange fængselsophold. I forbindelse med besøget mødtes hun desuden med medlemmer af det danske bahai'samfund.

Februar

4. februar var Heini í Skorini, Jacob Mchangama og Eva Gramby i Litteraturhuset til en samtale og efterfølgende livlig debat om hvordan man bekæmper hadefuld tale.

18. februar var Mille Rode, på vegne af PEN, inviteret til at tale om fribyarbejdet ved et arrangement på Brechtdagene i Svendborg.

Marts

3. marts var Frej Klem Thomsen og Steffen Groth i Litteraturhuset oplægsholdere ved velbesøgt og spændende samtale om, hvad er – og hvad er ikke antisemitisme?

August

16. august sluttede festivalen *Hvor Regnbuen ender*, om engagement og visioner, i gårdhaven ved PENS kontor på Christianshavn. Michael Svennevig stod endnu engang bag de mange, flotte arrangementer, som blev afviklet i dagene 7.-16. august flere steder i København. Traditionen tro var gårdhaven på Christianshavn sidste stop, i år med optræden af Fernando Gabriel Massino, Claudia Adeath, Nichol Savinetti, Linne Rahner Valling Windfeldt, Søren Valente Ovesen, Cindy Lynn Brown, Benedicte Riis, Mogens Godballe, Erik Trigger, Jette Drewsen, Rose Marie Tillisch, Frederik Drescher Kluth, Kasper Hoff, Nynne Tworek, Torben Munksgaard, Ole Bundgaard og Bent Melchior.

Oktober

1. oktober, Litteraturstafet for det frie ord, i samarbejde med Odense Centralbibliotek. Oplæsning ved Qaali Schmidt, Khatera Musleh og Amdi Silvestri efterfulgt af en samtale om ytringsfrihed i litteratur, kunst og journalistik. Adil Erdem var ordstyrer.

8. oktober, Litteraturstafet for det frie ord, i samarbejde med Hovedbiblioteket i Aarhus. Oplæsning ved Jens Christian Grøndahl, Marianne Larsen, Christina Hesselholdt og Rune Engelbreth Larsen, efterfulgt af en samtale om vilkårene for det frie ord. Adil Erdem var ordstyrer

23. oktober, mens det var muligt at afholde arrangementer for et mindre publikum, var der Smugkro med oplæsning af forbudt litteratur i Admiral Gjeddes Gård i København. Her læste medlemmerne af PEN bestyrelse højt af alle slags tekster, som har eller har været forbudt diverse steder og tider, og vi kom vidt omkring. Fra den hjemlige Broby-Johansen til den kinesiske nobelprismodtager Liu Xiabo, fra Mary Shelleys *Frankenstein* til bestyrelsens eget medlem Asef Soltanzadehs værk *Desværre Mullah Omar*, fra poesi til faglitteratur. En aften med horisonter, mens man endnu måtte mødes — med behørig afstand og alle gode forholdsregler iagttaget— og til dem, der ikke kunne være til stede, var der live streaming via PENS hjemmeside.

29. oktober, Litteraturstafet, i samarbejde med Dansk Forfatterforening i København. Oplæsning ved Niels Hav, Sally Altschuler, Kirsten Marthedal og Orhan Dogru, efterfulgt af en samtale om ytringsfrihed i litteratur og kunst. Adil Erdem var ordstyrer.

November

PEN International, onlinekongres i dagene 3-6 november.

December

Den 1. december var Frederik Stjernfelt, Ulrik Langen og Henrik Horstbøll i Litteraturhuset og tale om deres mastodontværk, Grov konfækt, om den korte periode i danmarkshistorien (1770-1773), hvor der herskede ubegrænset trykkefrihed.

Hjertelig tak til alle, der har medvirket, bidraget og stillet sig til rådighed!

Aflyste eller udsatte arrangementer, der skulle have været afholdt i løbet af foråret og efteråret: WiPC-skriveværksted, debat om MeToo-debatten, Den politiske litteraturs genkomst, oplæsning og samtale med Kirsten Thorup og James Baldwin-filmvisning *I'm Not Your Negro* i Grand Teatret.

Medlemmer:

I de sidste tre år har bestyrelsen arbejdet på at øge foreningens medlemsgrundlag, dels fordi PENs stemme bliver styrket af at vi er mange, dels fordi foreningens økonomi og fortsatte virke er helt og aldeles afhængig af medlemmernes og støttekredsens kontingentbetalinger og bidrag. Ved årsskiftet 2019-2020 havde vi 379 betalende medlemmer. En optælling i starten af januar 2021 viste, at medlemstallet nu er øget til 419. Det samlede antal nye medlemmer i 2020 (til og med januar 2021) er på 55, hvilket er glædeligt.

Men hvert år er der også nogle, der glemmer eller vælger ikke at forny deres medlemskab, så stigningen i medlemstallet er ikke helt så stejl, som vi kunne ønske os. Bestyrelsens ambition er, at foreningen inden udgangen af 2021 har mindst 500 medlemmer.

Desværre har vi i årets løb også måttet tage afsked med en del trofaste medlemmer: Cecil Bødker, Annelise Ebbe, Ole Schierbeck, Eva Arnvig, Sadi Tekelioglu, Pia Juul og Torben Brostrøm. Ære være deres minde!

Støttekredsen:

Det er gået op for bestyrelsen, at mange nok ikke helt har vidst hvad Dansk PENs støttekreds er for noget.

Støttekredsen blev sin tid etableret med henblik på at forlag, foreninger, virksomheder mv. gennem medlemskab kunne indgå i et samarbejde med PEN og bidrage økonomisk til foreningens arbejde, men støttekredsen har hele tiden og i høj grad OGSÅ været for enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde, men som ikke umiddelbart ser sig selv som en del af målgruppen for et regulært medlemskab.

Det er vigtigt at understrege, at bestyrelsen tolker foreningens vedtægter om almindeligt medlemskab ganske bredt. Det er fx ikke afgørende at man er *skrivende*. Som medlem af PEN kan man sagtens være bibliotekar, arbejde med film, tv- og radio, være blogger, web-, reklame-, eller kommunikationsmedarbejder mv. Det er heller ikke afgørende, at man beskæftiger sig med poesi eller skønlitteratur, det kan akkurat lige så godt være kunst, politik, journalistik, økonomi eller alle mulige andre fagområder, man har interesse i eller har specialiseret sig indenfor. Vedtægternes forældede bestemmelse om, at man skal have bopæl i Danmark, ser bestyrelsen ligeledes let på. Mange forfattere og andre har bosat sig i udlandet, men har stadigvæk en stærk tilknytning til og måske også deres primære publikum i Danmark. De er naturligvis også meget velkomne som medlemmer af PEN.

Men er man lagerarbejder, medicinaldirektør eller kommunal embedsmand, så er man måske ikke akkurat i målgruppen for et medlemskab af PEN. Til gengæld er man *meget* velkommen som medlem af støttekredsen. Kredsen medlemmer bliver inviteret til foreningens åbne arrangementer og de modtager vores nyhedsbreve. Desuden bestemmer de selv størrelsen på det beløb de vil støtte PENs arbejde med.

Kort sagt: **Dansk PENs støttekreds er for alle og enhver, virksomheder, organisationer og foreninger såvel som enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde og vil støtte indsatsen.**

Økonomi:

De flotte bevillinger vi fik fra Politiken-Fonden og Aage og Johanne Louis-Hansens Fond i 2018 er nu opbrugt. Den sidste del af bevillingen fra Politiken-Fonden kom til udbetaling i 2020. Bevillingerne har hjulpet os med at styrke foreningens arbejde, øge medlemstallet og skabe større synlighed omkring PENs arbejde. Meget er lykkedes, men vi er ikke i mål. Der vil også i det kommende år være brug for øgede kontingentindtægter og også for at vi finder andre midler, hvis PENs sekretariat skal fastholdes og arbejdet opretholdes på det

niveau, der er brug for.

Desværre skal vi hvert år bruge en hel del tid og kræfter på at rykke for manglende kontingentindbetalinger. Vi vil derfor opfordre dem, der ikke allerede har gjort det, til enten at lave en fast årlig overførsel i netbank eller tilmelde betalingen til PBS, så beløbet trækkes automatisk.

Statens
Kunsthøjesteret

Dansk PENs støttekreds i 2020

Dansk Journalistforbund
Folkeskolen & Månedsmagasinet
Undervisere
Forlæggerforeningen
Gutkind
Gyldendal
Lindhardt & Ringhof
People's Press
Per Nørhaven A/S
U Press
Aarhus Universitetsforlag

- samt en række enkeltpersoner

Der har i 2020 ikke været de sædvanlige udgifter til bl.a. Bogforum, der normalt er en stor post på aktivitetsbudgettet, og det samme gælder deltagelsen i den årlige kongres, der heller ikke blev en udgiftspost på regnskabet. Udgifter til andre udadvendte arrangementer hen over året har ligeledes været begrænsede. Særlig i efteråret har vi nydt godt af bevillingerne fra Statens Kunstfond, der gjorde det muligt at gennemføre Litteraturstafetten i Odense, Aarhus og København, samt at videreføre Månedens Essay.

Vi har i årets løb fået økonomisk tilskud fra Politiken-Fonden, Dansk Journalistforbund og fra Statens Kunstfond.

POLITIKEN-FONDEN

Desuden har det svenske ICORN-netværk som beskrevet tidligere støttet udgivelsen af Ratatosk-fribyantologien.

Bestyrelsen takker hjerteligt for støtten!

Bestyrelsen i 2020:

Coronaepidemien kom som bekendt i vejen for den ordinære generalforsamling, der skulle have været afholdt i marts. Her havde Klaus Slavensky, Connie Bork og Uffe Gardel på forhånd meddelt, at de ville udtræde af bestyrelsen for at hellige sig andre opgaver. De nye bestyrelsesmedlemmer kunne dog først vælges ind, da generalforsamlingen blev afholdt i august. Her blev Trine Andersen, Cathrine Hasse og Jørgen Chr. Wind Nielsen valgt. Derudover blev Asef Soltanzadeh, Marianne Østergaard, Knud Lindholm Lau og Adil Erdem alle genvalgt. Bestyrelsen konstituerede sig efterfølgende med Per Øhrgaard som præsident, Trine Andersen som vicepræsident og Marianne Østergaard som kasserer. Desuden har Jørgen Chr. Wind Nielsen påtaget sig at repræsentere Dansk PEN i PEN Internationals Translation and Linguistic Rights Committee og Cathrine Hasse indgår i Writers in Prison Committee-arbejdet. Foruden de nævnte er Niels Ivar Larsen, Christina Hesselholdt og Jens Lohmann i bestyrelsen.